

Riik soovib rohkem arste, kuid kas kõik tudengid mahuvad Tartusse õppima?

Priit Välja – Eesti Nooremarstide Ühing

Meditsiinivaldkonda vastuvõetud õppijate arv on kasvanud viimastel aastatel 144 üliõpilaselt 186-ni. Kasv on olnud vajalik meede arstiabi kättesaadavuse tagamiseks tulevikus. Kahjuks on üliõpilaste arv kasvanud nõnda kiiresti, et nii Biomeedikum kui ka Tartu Ülikooli Kliinikum suudavad vaevalt tagada kõigile tudengitele reaalse õppekoha. Arst-õppejõudude vähesus Tartu Ülikooli Kliinikumis tõstatab küsimuse, kas põhiõppe baase on vaja laiendada Tartust välja. Põhiõppe kliinilise osa laienemist Tallinnasse toetavad praegused residendid ja tudengid ülekaalukalt.

Tartu Ülikooli Kliinikumil ei pruugi jaguda patsiente ega õppejõude

Tartu Ülikooli Kliinikum asub 95 430 elanikuga linnas. Tartumaal elab 157 758 elanikku. Eestis kvaliteetse arstiabi tagamiseks on oluline viia õpe lähemale patsientidele. Tallinna ja Harjumaa elanikud on kasutamata ressursid. Arstiks kasvamise protsessis on oluline näha võimalikult palju erinevaid patsiente ja haigusi. Kui noor arst ei ole kas või ükski kord haruldasema diagnoosiga patsienti kohanud, siis on võimalus, et ta ei tunne haigust õigel hetkel ära.

Tartu Ülikooli Kliinikumis töötab umbes 700 arsti. Arv on suur, kuid umbes 200 residendi ning igal aastal 200 tudengi koolitamiseks võib jääda inimressursist puudu. Arst-õppejõudude puudusel võib juhtuda, et arstitudengeid õpetab arst, kes seda tegelikult ei soovi teha. Olen veendunud, et Tallinna haiglates töötab arste, kes oleks valmis õpetamise väljakutse vastu võtma. Õpetamine,

juhendamine on töö, mis võtab arstilt energiat ja aega. Seetõttu on oluline, et tuleviku arsti koolitav inimene oleks motiveeritud seda vastutust kandma. Muudatus annaks võimaluse kliinikumi arstidele, kes ei soovi õpetada, teha vaid kliinilist tööd või keskenduda näiteks teadustööle.

Positiivset potentsiaali on veel

Meditsiiniabi vajadus ühiskonnas kasvab. Praeguste arstide pensioneerumise, osakoormusel töö populaarsuse suurenemise ja rahvastiku vananemise tagajärjel võib arstide puudus veelgi akuutsemalt meid tabada. Põhiõppe laiendamine Tallinnasse aitaks suurendada vastuvõetavate tudengite arvu.

Tallinnas ning Harjumaal elab kokku 638 076 inimest. Ülikoolis õppimiseks Tartusse kolimine on oluline rahaline koorem tudengile ja tõenäoliselt ka tema vanematele. Finantstoetus õppelaenu näol on ebapiisav, et tagada baasvajadused nagu toit ja elamine terveks aastaks võõras linnas. Tallinnast ärakolimise perioodi vähendamine mitme aasta võrra võib tagada mõnele tugevale gümnaasiumiõpilasele võimaluse astuda arstiteaduskonda. Arstiteadus ei tohiks jääda vaid Tartu ja muu Eesti jõukama elanikkonna erialaks.

Prekliiniliste rühmade jagunemine Tartu ja Tallinna vahel teoreetilise õppe ajal aitab vahetada teadmisi Tartu ja Tallinna haiglate vahel. Kontaktide loomine ja uusimate praktikate jagamine on oluline, et Eestis oleks tulevikus jätkuvalt võimalik pakkuda kvaliteetset arstiabi. Infovahetus saaks toimuda

mitmel tasemel – nii tudengite kui ka arst-õppejõudude vahel.

Tegemist ei ole uue praktikaga, praeguseks on juba positiivseid näiteid küllaga

Praegu on vabatahtlikkuse alusel võimalik kliinilise farmakoloogia praktikume läbida Põlva Haiglas. Üliõpilased on jäänud kogemusega rahule ning Põlva Haigla on loonud tulevaste arstidega mitmeid kontakte. Sarnaseid sidemeid on reaalsuses vaja luua ka muudes Eesti haiglates.

Arstiõppe toimumine Põlvas ei ole ainus positiivne näide. Juba aastaid on välismaal õppivad arstitudengid läbinud Põhja-Eesti Regionaalhaiglas kliinilise välisvahetuse praktikat. Lisaks on teises Tallinna haiglas, Ida-Tallinna Keskhaiglas, loodud spetsiaalne õpetava arsti positsioon. Õpetava arsti kliinilist koormust on vähendatud 20% võrra, et anda talle aega pühenduda õpetamisele ja veelgi olulisemalt õpetamise õppimisele.

Tudengid ja residendid toetavad potentsiaalset muutust

Muudatuse eel on oluline selgitada üliõpilaste soove. Selleks korraldasin 2024. aasta sügisel üliõpilaste ja residentide seas küsitluse. Vastajaid oli kokku 199, kellest 77 olid üliõpilased ja 122 residendid. Üliõpilastest 71,4% (55 vastajat) avaldasid soovi võimaluse korral läbida põhiõppe kliiniline osa Tallinnas. Residentidest oleks 67,8% (82 vastajat) soovinud läbida põhiõppe osaliselt Tallinnas. Residentide suur toetus näitab, et residendid on saanud

MITMESUGUST

positiivse kogemuse Tallinnas või mujal töötades ning näevad väärtust põhiõppe baaside laiendamisel.

Vastajad põhjendasid oma poolthäält enamasti kolme peamise asjaoluga: rohkem patsiente, õppejõududele sobilikum koormus ning finantsiline kasu. Mitu vastajat oli pilootprojekti raames läbinud kirurgia põhiõppe Tallinnas ning nad tõid välja motiveeritud õppejõud ja võimaluse käia igapäevaselt operatsioonisaalis. Kahjuks tõi üks Tartus õppinud tudeng välja, et terve 4. kursuse kirurgiatsükli raames ei

käinud tema ega ta rühm kordagi operatsioonisaalis. Lisaks eespool mainitule nimetasid vastajad, et põhiõppe laiendamine Tallinnasse aitaks soodustada meditsiiniliste teadmiste liikumist linnade vahel.

Vastajaid tõid samuti välja ohukohti. Esiteks on vaja veenduda linnadevahelises koostöös, et säiliks põhiõppe ühtlane kvaliteet. Lisaks on vaja muudatusega koos veenduda, et õppejõududele jääks siiski piisav õpetamise kogemus, et säilitada nende pädevust. Paradoksaalsena tõi üle kümne muutusele vastuseisja

välja, et ei sooviks lisakulutusi, mida Tallinnasse kolimine põhjustaks. Nende kümne tudengi asemel võib kümneid tudengeid jääda arstiõppest kõrvale, sest ei saa endale Tartusse kolimist lubada. Siiski on mure põhjendatud ja seetõttu peakski muudatus olema vabatahtlik.

Kuigi arstiteaduse põhiõppe kliiniline osa võiks autori, tudengite ja residentide hinnangul osaliselt laieneda Tallinna, peab arstiteaduse baasiks Eestis jääma Tartu Ülikool ja Tartu.